

A Haltermelők Országos Szövetsége
és a Halászzati Termékintézet információs és marketing hírlvele

Tart még a Tisza és a halászzatok rehabilitációja

A tiszai ciánszennyezés az elmúlt év elején nagy port vert fel. A magyar állam 29,3 milliárd forint kártérítést követel az Erdélyben bányát működtető, s a katasztrófát előidéző ausztrál cégtől, ám hogy mi lesz a pereskedés kimenetele, arra ma még senki nem tud egyértelmű választ adni. A ciánszennyezés óta azonban nagyobb a társadalom figyelve is a Tisza és mellékfolyói iránt. A kormány létrehozta a Tisza-Szamos kht.-t, melynek Morvay Kálmán az ügyvezetője. A kht. ma is azon dolgozik, hogy mind a folyó rehabilitációját elvégezze, mind pedig a bajba jutott halászzatokon segítsen.

• Morvay úr, a Haltermelők Országos Szövetségének legutóbbi elnökségi ülésén egy a tiszai halászzatok érintő javaslattal élt. Mi volt ennek a lényege?

– A tavalyi ciánszennyezés után a kht. megalakításának egyik célja az volt, hogy milyen formában tudjuk a jövedelmüket elvesztő halászzatok szociálisan megsegíteni. Erre, az elmúlt évben, sajnos, csak a területileg illetékes munkaügyi központok közhasznú alapjain keresztül adódott lehetőség. Az idén viszont olyan lehetőség nyílt meg, hogy az Országos Foglalkoztatási Alapítvány – amennyiben megfelelő programot tudunk összeállítani – pénzügyi alapjaiból a tiszai halászzatokat megsegítik. A felszólalásom lényege az volt, hogy közös gondolkodással próbáljunk összeállítani egy olyan programot, amely a halászzat számára megfelel, s ki tudjuk elégíteni az Alapítvány által diktált feltételrendszerrel.

• A kht. a megalakulásakor 300 millió forintot kapott a halászzat gyors segélyezésére, ám ezt a pénzt beolvastották az árvíz után a katasztrófa alapba, így gyakorlatilag a halászzatok nem kaptak semmiféle támogatást ebből a pénzből.

– Pontosítanám. A ciánszennyezés után a kormány 300 millió forintot különített el a károk enyhítésére, s ez nem csak a halászzatok szociális megsegítését jelentette volna, ha-

nem egyéb rehabilitációs munkákra is alapot biztosított volna. Mivel a tavalyi nagy tiszai árvíz egyéb nagyobb károkat is okozott, ezért ezt az alapot a katasztrófa alapba tették be, ahol – a nagyalap elve alapján – felolvadt, s a ciánszennyezés következményeinek enyhítésére viszonylag kevés pénz jutott. Ennek ellenére elmondhatom, hogy a halászzatok számára bruttó 30 millió forintot fizettek ki különböző jogcímenek.

Mivel a tavalyi nagy tiszai árvíz egyéb nagyobb károkat is okozott, ezért ezt az alapot a katasztrófa alapba tették be, ahol – a nagyalap elve alapján – felolvadt.

Ebben szerepelt a szociális és családügyi miniszter egy főre jutó 80 ezer forintos segélye, az alapot növelte a holland kormány fejenkénti 110 ezer forintos támogatása, s ezen kívül, bizonyos halászzervezetek, elsősorban szegediek tudták igénybe venni azt a közhasznú munkára biztosított összeget, amelyeket a kht.-n keresztül sikerült lebonyolítani.

• Hány halászzat, családot érintett ez a segélyezés?

– A segélyek 112 halászzat és családjához jutottak el, Szegedtől Fehérgyarmatig, vagyis a ciánszennyezéssel érintett Tisza-szakaszon, a Szamoson, és Körösök alsó szakaszán halászzat családokat. A közhasznú munka eredetileg harminc főre korlátozódott, mert a munkaügyi központok feltételrendszerét csak kevesen tudták teljesíteni. A feltétel ugyanis az volt, hogy közhasznú munkasegélyt csak olyan személyek vehetik igénybe, akik munkanélküliek. A halászzatok pedig nem azok, vi-

Tartalom:

A halértékesítés csatornái	3
Étkezési és horgászvízi hal forgalmazása (1996–2000)	4
A MÁSZ küldöttközgyűlése	5
Megújul az Öregpötyka	6
Balla Tibor az ideai pontykirály	6
Cél, a vonzó idegenforgalom	7
Az édesvízi haltermelés helyzete Európában	8

szont a ciánszennyezés következtében a fogási eredményeik, s ezen keresztül a jövedelmük is jelentősen csökkent. Meg kellett találni tehát azt a formát, ami a segély igénybeviteléhez jó, s az őstermelői igazolvánnyal halászzat emberek – amennyiben az évi bevételük nem érte el a 250 ezer forintot – sorolódhat a munkanélküliek kategóriájába.

• Mi a kht. további feladata?

– A Tisza élővilágának rehabilitációja, ami rendkívül széles skálán mozgó tevékenység. Elmondhatom, hogy például tavaly a kopolyákba, kubikgödörökbe kinnrekedt ivadékok főmederbe való visszamentéséhez adtunk segítséget, mégpedig három terepjáró kisteherautó megvásárlásával. A három járművet a felső, a középső és az alsó Tisza-szakaszokra helyeztük ki, káddal, oxigénpalackokkal, csúszdával és megfelelő szivattyúkkal felszerelve, így a halászzatok az ivadékmentést el tudták végezni. Ezen kívül bizonyos haltermelőket finanszíroztunk, amely kecsége és harcsa ivadék kihelyezésére irányultak. Az idén már eddig 240 darab sülőfészket helyeztünk ki, illetve 5000 darab más tiszai halivadék kihelyezését támogattuk. Tervbe vettük továbbá, hogy az őshonos tőpont, har-

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:

Szerkesztő Bizottság

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Hajtun György

Tart még a Tisza és a halászok rehabilitációja

(Folytatás az 1. oldalról)

csa, kecsge és mára ivadékok helyezünk ki. A Tisza romániai felső vízgyűjtő területén a szennyező források felméréséhez készítettünk egy olyan tanulmányt, amely feltárja, milyen bányászati eredetű szennyező források vannak. Ez kiterjed a nagybányai Aurul cégnél alkalmazott cianos zagytározókra is, miután mintegy 8 zagytározót mértünk fel teljes részletességgel, illetve több mint 300 meddőhányót is felmértünk. Így a románokat segítve tudjuk azt, hogy ezen a területen milyen potenciális szennyező források léteznek.

• Van-e elegendő pénzük a feladatok megoldásához, illetve a halászok támogatásához?

– A kérdés jó, de mint általában, a pénzből sosem elég. Ha a céljainkat meg akarjuk valósítani, akkor azt kell mondjam, hogy a forrásaink szűkösek. A Miniszterelnöki Hivatal, mint a kht. egyszemélyes tulajdonosa kizárólag csak a működési költségeinket biztosítja. Pályázatokból, adományokból igyekszünk bevételhez jutni, hogy a megfelelő programokat támogatni tudjuk.

• A ciánszennyezés után is kiderült, hogy mennyire hiányzik a tiszai monitoring rendszer. Lesz-e ebben a kérdésben változás?

– A monitoring kérdése nem szakítható ki az általános tiszai fejlesztési programból. Amennyire értesült vagyok, hiszen együtt dolgozom Gönzcy János kormánybiztos úrral, a fő törekvés az, hogy ötoldali ökológiai egyezmény jöjjön létre a Tisza vízgyűjtőjén osztozó országok között. Ez érinti tehát Ukrajnát, Szlovákiát, Romániát, Magyarországot és Jugoszláviát. Egy ilyen egyezmény alapot adna arra, hogy ne csak a közvetlen folyók, vízfolyások vízminőségének ökológiai problémáit ismerjük meg, hanem az ezekre nagy hatással lévő, a vízgyűjtő egyéb területén fellépő, akár ipari vagy egyéb tevékenység problémáit is kezelni lehessen. Célszerű lenne egy olyan Tisza intézmény létrehozása, amelyik gondozni tudná a folyó élővilágát. A Dunának ott van erre a célra a Duna Kutató Állomás, amelyet az MTA keretében üzemeltetnek, a Balatonnak egy Tihanyi Biológiai Kutató Intézet van. Am a Tiszának nincs olyan központi szervezete, amely biztosítaná azokat az adatokat, információkat, programokat, amelyek a Tisza élővilágának felmérésére, gondozására, rehabilitációjára irányulna. Nem kívánok a szervezet kialakítására javaslatot tenni, de úgy tűnik, hogy egy olyan nemzetközi társaság lenne alkalmas e szervezet működtetésére, amelybe az említett öt ország delegálná

munkatársait, a személyzetet, s ehhez csatlakozna az Európai Unió illetékes szakértője. Ez által biztosítva lenne, hogy nem egy ország kiragadott témaköre kerüljön előtérbe, hanem a vízgyűjtő országok közös érdeke. Megítélésünk szerint ennek az intézménynek lenne a feladata, hogy kidolgozza az egységes monitoring rendszert, majd felügyelnie a kiépítését, s az üzemeltetését is meghatározná. Egyértelmű az, hogy ma működnek bizonyos monitoring rendszerek a Tiszán és a mellékfolyóin, de ezek elsősorban a fizikai, kémiai paramétereket mérik. Ezek a mérések, megfigyelések az ökológiára édeskeves információit nyújtanak. Nincs biológiai monitoring, nem tudjuk, hogy a kémiai változások milyen változást gyakorolnak az élővilágra. Csak egy dologt említenék: amikor a szennyezés megtörtént, többen nyilatkoztak, hogy 20–40 százalékos a kár, csak azt nem tudtuk, mihez képest. Korábban nem volt felmérés a Tiszáról, nincs tehát mihez viszonyítani a károsodást.

• Az elmondottakból adódik a kérdés: megalapozott-e a 29,3 milliárd forintos kártérítés az Aurul céggel szemben?

– Igen, mert a kormánybiztosi iroda egy olyan nemzetközi hírű angol céget bízott meg, amelynek nagy gyakorlata van ilyen típusú károk felmérésében, alátámasztásában.

A 29,3 milliárdos kárigény különböző tételekből áll össze. Az elpusztult hal, a védekezés költsége szerepel ebben, továbbá a különböző szintű élő szervezetek pusztulása, aminek kárfelmérésében nincs semmiféle tapasztalatunk. S a rehabilitációra fordított költség is az egyik fejezete ennek a 29,3 milliárd forintnak. Magyarán minden olyan költséget feltüntettek, amelyet eddig és ez után is ki kell még fizetnie a magyar államnak, hogy a Tisza visszanyerje korábbi állapotát.

• Eddig csak a Tiszáról beszéltünk, pedig a kht. nevében a Szamos is szerepel. Mi a helyzet a többi szennyezett folyóval?

– Jogos a kérdése, hiszen nem csak a Szamosról, hanem a Tiszához tartozó mellékfolyók is ide tartoznak. De egyszerűbb csak a Tiszáról beszélni. A Szamos rendkívül nehéz helyzetben van, elsősorban az ökológiai állapota miatt. A szennyezés alkalmával az alacsony vizet jég fedte, tehát ott nem volt lehetősége a hálnak, miként a Tisza alsó szakaszán, hogy a szélvizekre kijusson és a cianhullám elől kitérjen. A cian legnagyobb kárté-

tele a Szamoson volt mérhető, s potenciálisan is a leginkább veszélyeztetett területről van szó. Említettem a nagybányai felmérést: egy sor olyan technológiáról tudunk, amelyek veszélyeztetni a folyót. A Felső-Tiszán, a Szamos torkolata fölötti szakaszon viszont olyan bányászati meddőhányók vannak, mint a múlt évi nehézfém szennyezést okozó borsabányai meddőhányó, ahonnan ismét-

A Felső-Tiszán, a Szamos torkolata fölötti szakaszon viszont olyan bányászati meddőhányók vannak, mint a múlt évi nehézfém szennyezést okozó borsabányai meddőhányó, ahonnan ismétlenül előfordulhat nehézfém szennyezés a Tisza felső szakaszára.

telten előfordulhat nehézfém szennyezés a Tisza felső szakaszára. A viszonylag lejjebb lévő mellékfolyók, mint a Bodrog, a Sajó, a Körösök a szennyezés miatt olyan állapotban vannak, hogy a Tiszában felborult biológiai egyensúlyt megpróbálják kiegyenlíteni. Magyarán: a Tisza főmedrében új élettér alakult ki a halak számára, s bizonyos mértékig ezekből a folyókból népesült be a Tisza. Így ezekben a folyókban csökkent a halállomány.

• Ön szerint, mikorra állnak talpra a Tisza és mellékfolyói?

– A természet és a folyó egyensúlyra törekszik. Az emberi beavatkozás ezt az egyensúlyt megbontotta, ami azt jelenti, hogy ha nézem a vizek biológiai rendszerének, az Elton piramisnak a megoszlását, akkor látható, hogy a fő fogyasztók, a ragadozó halak itt szenvedtek nagy sérülést. Már a tavaly nyárvégi elemzések azt mutatták, hogy bizonyos algafajok, alsóbb rendű szervezetek olyan tért nyertek, mint korábban soha. Ma felelőtlenség lenne megmondani, hogy mikorra rehabilitálódik a folyó. Egy biztos, az embernek pozitívan kell beavatkoznia az élővilág alakulási folyamatába. A tavaly és az idén kihelyezett ivadékoknak 4–5 év kell ahhoz, hogy elérjék a szaporodóképes érettséget. Hosszú időre van szükség ahhoz, hogy a folyó ökológiai, biológiai egyensúlya újra helyreálljon.

• És a halászok rehabilitációjához mennyi időre van szükség?

– Ez is érdekes téma. Azok a halászszervezetek, amelyek nem csak egy tevékenységet folytattak, hanem több lábbon álltak és halastóval rendelkeztek, úgy tűnik, kevésbé sérültek szociálisan. Nagyobb a probléma azoknál a szervezeteknél, ahol a halászok a folyóvízi halászással keresték kenyerüket, hiszen itt a fogások észrevehetően lecsökkentek. Ha pedig nem, akkor ez azt jelenti, hogy a rablófogás miatt még jobban kimerítik a vizek természetes termelőképességét. Kényes tehát a helyzet, mi azon dolgozunk, hogy milyen működő foglalkoztatási, vagy alapítványi programot tudunk annak szolgálatába állítani, hogy a halászok szociális támogatását valamilyen formában meg tudjuk oldani.

Hajtun György

A fő törekvés az, hogy ötoldali ökológiai egyezmény jöjjön létre a Tisza vízgyűjtőjén osztozó országok között. Ez érinti tehát Ukrajnát, Szlovákiát, Romániát, Magyarországot és Jugoszláviát.

A halértékesítés csatornáit

Tartalmas beszélgetés, véleménycserévé alakult a dél-dunántúli regionális tagozat június 8-ai taggyűlése, amelynek Ócsárdon Horváth Zoltán, a H&H Carpio Halászati Kft. ügyvezető igazgatója adott otthont. Az értekezleten a régió halászati felügyelői is részt vettek. Szó volt a marketing munka fontosságáról, a termelés és értékesítés nehézségeiről, a halászati ágazatban meglévő tőkehiányról, s nem utolsósorban a halastavak turisztikai módon történő hasznosításáról. Abban is megegyezés született, hogy az ilyen jellegű találkozókat a jövőben sűrűbben szervezik.

Csoma Antal, a Haltermelők Országos Szövetségének elnöke bevezetőjében hangsúlyozta, hogy ma igen nehéz az értékesítési, pontosabban a piaci helyzet. A nagy áruházláncok, amelyek a belföldi halértékesítés több mint 70 százalékát bonyolítják, nehezen teljesíthető fizetési feltételeket diktálnak a termelők számára. Az egységes, jó minőségű és nagy mennyiségű termékért csaknem két hónap után kapják meg a pénzt, miközben a szállítási kötelezettség heti megosztásban valósul meg. Több hozzájáruló is megerősítette az elnök véleményét, miszerint a kistermelőknek, az 1–2–4 hektáros tógazdáknak össze kell fogniuk annak érdekében, hogy hosszú távon életben maradjanak. Az integráció, vagy a szövetkezés valamelyik formája megfelelő keretet biztosíthat az összefogáshoz.

Horváth Zoltán házigazdaként a saját tulajdonú halastaván mutatta be, miképpen hasznosítja a megtermelt halat, amely között ponty, harcsa, afrikai harcsa, süllő és nem utolsósorban pisztráng is megtalálható. Az ügyvezető igazgató elmondta, hogy tavaly áprilisában indította el a fogd magad akciót, ami nem azonos a horgászatással. Mindez nem jelenti azt, hogy az infrastruktúrát ne kellene ugyanolyan igényesen és magas színvonalúan kialakítani, mintha éppen horgászvándereket fogadnának az ócsárdi halastónál. Az ócsárdi tó és környéke az elmúlt két évben jelentősen megváltozott. A tavat kikutorták, az iszaptól megszabadították, kialakították a pisztrángos tavat, a telelőket, és nem kevesebb, mint 31 különféle objektumot építettek, többségét saját kezűleg. A tógazda persze gyorsabban építené, amit szárnyaló fantáziája megálmodott. Ennek „csupán csak” a pénzhiány szab határt. De ez is csak annyiban, hogy a dolgok lassabban jönnek létre. A tervek között ugyanis szerepel egy kocma, amit inkább vendéglőnek titulálhatunk, továbbá egy panzió, s a betonút megépítése is. Horváth Zoltán ugyanis pontosan tudja – lévén marketing szakember is – hogy megfelelő szállás nélkül nem olyan vonzó a tó. S arról is gondoskodni kell, hogy ne csak a horgász, hanem a családtagok is jól érezzék magukat. Épül tehát játszótér, magasles és még sok szórakozási lehetőség.

Bár ennek egy kicsit ellentmondani látszik az, hogy ezen a tavon nem horgásznak, hanem halat értékesítenek. S ez – az ügyvezető szavaival élve – igen nagy különbség. Ide ugyanis azért jönnek az emberek, mert halat akarnak hazavinni. S hogy ezt a halat hogyan fogják meg, az már embere válogatja (persze löni, robbantani és a többi törvénytelen dolgokat itt sem szabad gyakorolni). A fogd magad akció híre már elterjedt a környéken, és bár öt kilométeres körzetben további négy halastó is található, mégis sokan járnak ide rendszeresen. Ebben a tóban ugyanis van elegendő hal, mégpedig nagy méretűek is. Az elmúlt hónapok tapasztalatai mondatják Horváth Zoltánnal, hogy érdemes ezt a műfajt fejleszteni, terjeszteni. Mindehhez azonban – miután éles a verseny a piacon – nagyobb reklámra is szükség van, hiszen ha nem ismerik az emberek ezeket a lehetőségeket, akkor nem is élnek vele.

A forgalomról szólva az ügyvezető elmondta: a nyári hónapokban hetente 6,5 mázsa halat tudtak eladni, mégpedig jó áron. Hét közben 15–20 ember fordult meg a tó partján, hét végeken 90–100 vendég is jelen volt. Az ócsárdi tórendszerbe 120 mázsa halat telepítettek, ami azt jelenti, hogy csak a „balfácánok” nem tudnak itt halat fogni. Am az akció nem helyettesítheti a haltermelést. A jó minőségű termeléssel is foglalkozni kell, mert hosszú távon ez biztosítja a jövőt. Az ügyvezető ugyanis bízik abban, hogy a belpiacon is megfelelő áron tudják majd a jó minőségű halat értékesíteni.

Dr. Orosz Sándor, a Haltermoszi igazgatója a szövetség munkájáról, az ágazat feladatairól kifejtette: a két éve elindított marketing program – amelyet a tisztai ciánszennyezés

jelentősen lelassított – célja, hogy növekedjen a hazai halfogyasztás. A bővülő termékínálat mellett ugyanis nem növekedett a kereslet. Fontos, hogy a családok asztalain minél gyakrabban a halétel is megjelenjen, ám ehhez az is szükséges, hogy a halászok jövedelmezőségi szintje javuljon. Vagyis, a halat jó áron kell értékesíteni, amennyiben az jó minőségű. A tervekről szólva az igazgató elmondta: a szövetség jövőre megrendezi a hal évét, ami kiemelkedő programokkal, gazdag eseményekkel hívja fel a lakosság figyelmét a halfogyasztás növelésének fontosságára.

Több hozzászólásban is megfogalmazódott, hogy a halászok csupán piaci kényszerből nyitották meg tavaikat a horgászok előtt. Ma már azonban látható, hogy a horgásztatás és a haltermelés jól megfér egymás mellett. Elsősorban a kistermelők azok, akik rákényszerülnek erre a tevékenységre. Annál is inkább, mert a viszonylag kis tőfelülettel rendelkező gazdák hosszú távon önállóan nem lesznek életképesek. Az EU csatlakozás pillanatában kiszolgáltatottá válik a kistermelő, ha nem tagja egy nagyobb, piaci súllyal rendelkező integrációnak, szövetkezésnek. A jelenlegi piaci árákról elhangzott, hogy amíg a hal egy része a nem hivatalos csatornán kel el, addig az árak nem emelkednek. Sajnálatos, hogy a privatizáció nyomán felhígult a szakma, jelentős mennyiségű kisebb-nagyobb tógazdaság jött létre, amelyeknek gazdálkodására, termelésére a hozzá nem értés nyomja rá a bélyegét. Ezek a gazdaságok ugyan nem termelnek nagy mennyiséget, de az árak alakulására kihatással vannak. A haltermelés engedélyezését – akár az EU-ban – szakmai végzettséghez kellene kötni, mert ezzel is stabilizálná az ágazatban élők helyzetét.

H. Gy.

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2001. év 26. hét (június 25-29.) az ország egyes régióiban

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	460-493	176
Észak-Alföld	446-500	170-176
Dél-Dunántúl	450-550	-
Közép-Magyarország	500	180

Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg) 2001. év 26. hét (június 25-29.) az ország különböző piacain

	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	700	300
Rákóczi tér	650	350
Fehérvári u.	720	300
Békásmegyér	690	300
Fény u.	730-790	299
Debrecen	600	350
Győr	580	299
Miskolc	650	380
Pécs	650	220
Szeged	599-639	259
Szekszárd	620	-

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Piaci árak Németországból

	Nürnberg	München	Dresden
	kg/DM		
Ponty	-	16,5-18	-
Süllő	20-26	40	-
Csuka	20-26	35	-
Harcsa	20-28	-	-
Amur	6-12	-	-

(Forrás: Fisher & Teichwirt 2001. 6. sz.)

Étkezési és horgászvízi hal forgalmazása (1996–2000)

A Halászati Terméktanács tagjainak termelése 1996 óta az ágazat össztermelésének 91–96%-át adja. Bár a tagság létszáma az öt év folyamán megkétszereződött, az ország össztermelésében elfoglalt részarányuk alig változott. Ez a tény ad lehetőséget arra, hogy az élőhal belföldi forgalmát 1996 és 2000 között összehasonlítsuk.

Az élőhal kategória gyakorlatilag valamennyi, hazánk tógazdaságaiban tenyésztett vagy „mellékalként” jelentkező halfajt magában foglalja, s az intenzív rendszerekben előállított angolna és afrikai harcsa is ide sorolandó. Az élőhal a termelőtől belföldön kiskereskedőkhöz, nagykereskedőkhöz, feldolgozókbá, vagy horgászvízek telepítésére kerül; másik része a külföldi piacokat célozza. Ezeket a felvevőket – az egyszerűség kedvéért – nevezzük vevőcsoportoknak. Az 1. diagram mutatja az élőhal forgalmazás mennyiségi változását (tonnában) vevőcsoportonként és évenként.

A horgászvízek telepítésére kerülő étkezési méretű hal évenkénti mennyiségei a 2. diagramban láthatóak. Az export kivételével valamennyi vevőcsoport a 2000. évben forgalmazott a legtöbbet. Ha összegezzük az egyes évek összes forgalmát (tehát azokat a mennyiségeket, amelyek belföldön vagy külföldön piacra kerültek), akkor a következő adat-sort kapjuk: 1996-ban 9.946 tonna, 1997-ben 8.658 tonna, 1998-ban 11.861 tonna, 1999-ben 12.082 tonna, 2000-ben 14.518 tonna. Tehát a 2000. évi forgalom az 1996. évi forgalomnak másfélszerese.

Más megközelítésből is érdemes megvizsgálni az adatokat. Az egyes éveken belül nézzük meg mennyi az élőhal

aránya az egyes vevőcsoportokban. Az évenkénti összforgalomból 1996-ban a kis- és nagykereskedelem 56%-kal (kisk.: 31%, nagyk.: 25%), az export 23%-kal, a feldolgozás pedig mindössze 9%-kal részesedett. A horgászvízi telepítés részaránya 1996-ban 12% volt. 1997-ben az egyes csoportonkénti megoszlások nem változtak lényegesen. Tehát a kis- és nagykereskedelem 54% (kisk.: 31%, nagyk.: 23%), export 20%, feldolgozás 10% részesedést könyvelhetett el, míg a horgászhal 12%-ról 16%-ra emelkedett. 1998-ban a kis- és nagykereskedelem részesedése tovább csökkent (kisk.: 25%, nagyk.: 24%, összesen 49%), a feldolgozott mennyiség maradt 10%, az export újra 23% lett, a horgászvízi hal pedig újabb 2%-kal emelkedett (18%). 1999-ben is csak néhány százalékos változások figyelhetők meg. A kis- és nagykereskedelem forgalma 54%-os, növekedett a feldolgozás részaránya (15%) is,

míg exportra 18%, horgászvízekbe pedig 13% jutott. 2000-ben a kis- és nagykereskedelem 53%-os részesedése nem jelent változást a megelőző évek tendenciájához viszonyítva. Az export viszont további csökkenést mutat (14%), míg a feldolgozás további emelkedést (18%). A horgászvízi telepítés részesedése az összforgalmazásból 2%-os emelkedés után 15% lett.

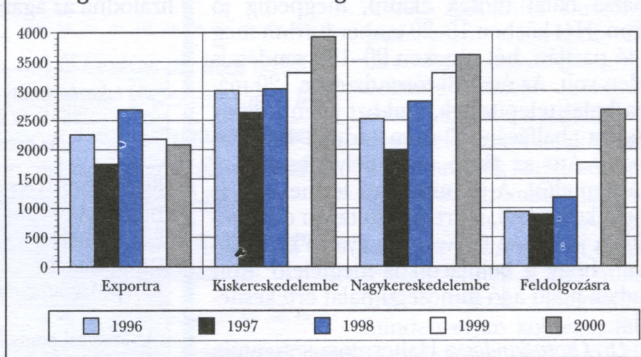
A feldolgozás forgalma 1996-ról 2000-re megduplázódott. Tehát a lakosság igénye megnőtt a feldolgozott hal iránt. Az étkezési szokásoknak ilyen irányú megváltozását – megváltoztatását segítette a Haltermelők Országos Szövetségének és a Halászati Terméktanácsnak a közös marketingprogramja, másrészt pedig egy általánosságban is tapasztalható felgyorsult életvitel az embereket a feldolgozott termékek felé fordítja. Az üzletláncok belépése különösen kedvez a különböző feldolgozottságú termékek terjedésének. Kedvelt a friss, fagyasztott halszeletek, filé, törzs és az egész, úsztított hal. A védőgázos termékek szintén kedvező megítélést vívtak ki a fogyasztók körében. A feldolgozás mértékének kedvező növekedéséhez hozzájárult az izraeli piac megszerzése is, amely nagy felvevője a hűtött árunak.

A 3. diagram, illetve a 2. diagram második része az étkezési ponty vevőcsoportonkénti mennyiségét mutatja éves bontásban. Így nyomon kísérhetjük, hogy mekkora mennyiséget vittek el pontyból a különböző vevőcsoportok az egyes években. Az 1. és a 3. diagram összevetésével arra kapunk választ, hogy az élőhal teljes mennyiségéből mennyi volt a ponty mennyisége az egyes években vevőcsoportonként. Arányszámokat tekintve, a teljes termelésnek 54–58%-át a ponty jelentette 1996. és 2000. között.

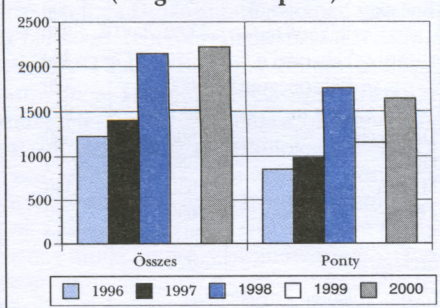
A külföldi piacokra kivitt élőhal mennyiségnek 1996-ban még 44%-a ponty volt, 2000-ben már csak 31%-át tette ki. A pontyforgalomból a kis- és a nagykereskedelem évente változó 65–69% között részesedett. Jelentős a növekedés azonban a feldolgozásra kerülő és a horgászvízekbe telepített ponty részarányában. A feldolgozásra kerülő élőhalból a ponty részaránya 1996-ban még csak 12%-a volt, 2000-ben viszont már 32%-a. A horgászvízekbe kerülő halnak 69%-a volt ponty 1996-ban, majd 1998-ban 82%-a, 2000-ben pedig 74%-a.

A ponty forgalmazásában tehát nincs csökkenés. Bár a külföldi piacokra a magyarok kevesebbet visznek, de a belföldi piacokon nem csökkent az elmúlt 5 évben az igény erre a halfajra. Az adatok tehát azt mutatják, hogy a halfaj iránt nem csökkent az érdeklődés, és a feldolgozás mennyiségi növekedésével talán a jövőben sem következik be csökkenés.

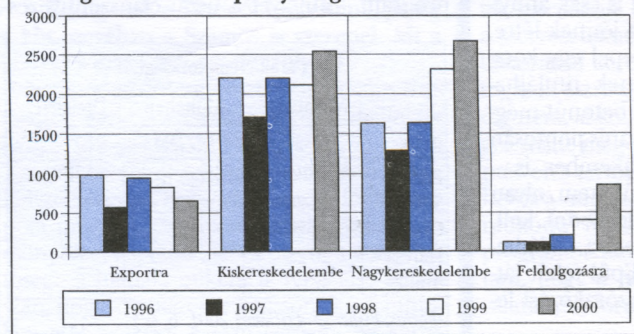
1. diagram: Étkezési élőhal forgalmazás 1996-2000 év között

2. diagram: Egyéb értékesítés (horgászvízi telepítés)

3. diagram: Étkezési ponty forgalmazás 1996-2000 év között

A MÁSZ küldöttközgyűlése

A Magyar Állattenyésztők Szövetsége (MÁSZ) június 21-én tartotta évi küldöttközgyűlést Herceghalomban. A szokásos elnökségi beszámoló mellett szó esett a MÁSZ költségvetéséről, alapszabály módosításáról, 2001. évi munkaprogramjáról és a 2002. évre szóló tagdíjmelésről. Az ülésen dr. Vonza András, földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter számolt be az állattenyésztési ágazat helyzetéről.

Az idei évben megrendezett küldött közgyűlésen a MÁSZ valamennyi tagszervezete képviseltette magát. Szávay Gábornak, a MÁSZ elnökének nyitóbeszéde után, dr. Vonza András, földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter „Az állattenyésztési ágazat helyzete és esélye a fokozódó versenyben” címmel tartott előadást. Elmondta, hogy az elmúlt években, a mezőgazdaságban tapasztalt pénzhiány miatt, átalakult a piaci struktúra, sok állattartó telep ment tönkre, az állati termékek fogyasztása visszaesett. Ma az egyes állattenyésztő gazdaságok helyzete stabilizálódni látszik, az egy főre jutó fogyasztás lassú emelkedést mutat. A minisztérium feladata, hogy ezt elősegítse, ezért a hosszú távú feladatok közül a következőket célozzák meg:

- a mezőgazdaság és az ágazatok világpiacon való versenyképességének elősegítése, a kistermelők problémáinak kezelése;
  - az informatika, támogatási rendszer fejlesztése;
  - a gazdasági haszonállatok számának és termelésének növelése;
  - a vágóállatok esetében korszerű minőségbiztosítási rendszer kialakítása, (ennek kapcsán Élelmiszerbiztonsági Hivatal felállítását tervezi a tárca);
  - az EU normáknak megfelelő jogszabályi, intézményi és támogatási rendszer fejlesztése;
  - a marketingmunka és termékválaszték növelése a piaci pozíciók javítása érdekében.
- Az egyes állatfajoknál elért eredményeket részletezve a halászati ágazattal kapcsolatban kiemelte, hogy az export tevékenysége jelentős. A halászati szakma képviselői azonban úgy vélik, hogy a kormány programját ki kellene egészíteni a horgászturizmus fejlesztésével, a látványhalászat népiünnepély szintű bevezetésével, valamint a halfogyasztás növelésének támogatásával.

A miniszter előadását követően dr. Demeter János, a MÁSZ ügyvezető igazgatója elnökségi beszámoló keretében tájékoztatta a küldötteket a MÁSZ szakmai tevékenységéről és gazdálkodásáról, MÁSZ alapszabálymódosításáról, a 2001. évi munkaprogram-

ról és a 2002. évi tagdíj mértékének megállapításáról.

A Magyar Állattenyésztők Szövetségének szakmai tevékenységéhez tartozik az állattenyésztési kiállítás megszervezése. Ennek

A halászati szakma képviselői azonban úgy vélik, hogy a kormány programját ki kellene egészíteni a horgászturizmus fejlesztésével, a látványhalászat népiünnepély szintű bevezetésével, valamint a halfogyasztás növelésének támogatásával.

kapcsán elfogadásra kerültek a következők:

- 5 évente célszerű OMÉK-ot rendezni;
- a közbeeső években a fő támogatást a 3 regionális kiállításnak (Hódmezővásárhely, Debrecen, Kaposvár) kell nyújtani. Ezek közül minden évben változtatva, egyet országos rangra célszerű emelni;
- a többi helyi kiállítást elsősorban a helyi erőkre támaszkodva kell szervezni;
- a regionális kiállításokhoz csatlakozva, aktuális kérdésekben szakmai fórumok szervezése indokolt.

Demeter úr beszámolt arról is, hogy 2001. augusztus 26–29-én, Budapesten tartja

52. kongresszusát az Európai Állattenyésztők Szövetsége, ahol 8 szekcióban 200–250 szakelőadás megtartása mellett, mintegy 400–450 poszter kerül bemutatásra. A rendezvény megszervezésében a MÁSZ-nak is fontos szerepe van.

A munkaprogram kapcsán elmondta, hogy az idei év alapvető feladata kell legyen az Állattenyésztési Törvény 2003. évi módosításához a hatályos FM rendeletek módosításának kidolgozása az alábbiak szerint:

- az állattenyésztésben keletkező tenyésztési, nyilvántartási és más adatok gyűjtése, tárolása, kezelése, továbbítása, jogi szabályozásainak kidolgozása;
- a tenyésztő szervezetek elismerését szabályozó, valamint a fajtaelismerést szabályozó rendelet módosítására, illetve összevonására vonatkozó javaslat kidolgozása;
- az EU tagországok szervezeti és működési rendjének, a szabályozás megismerése és azok adaptálása ill. ennek elősegítése nemzetközi szakmai tanácskozások szervezésével;
- a Szövetség létrehozásának alapvető célkitűzéseinek fenntartása mellett a taggá válás lehetőségeit célszerű szélesíteni, hogy a teljes magyar tenyésztő társadalom az elismert tenyésztő vállalkozások szövetségei lehetőségét kapjanak;
- aktív kapcsolatépítésre kell törekedni a kapcsolódó terméktanácsokkal (Baromfi, VHT, Tej, Juh, Méh);
- szakbizottság létrehozása tudományos tanácsadó testületre.

Végül egy közérdekű hír: A Magyar Állattenyésztők Szövetsége új helyre költözött! Új címe: 1134 Budapest, Lőportár u. 16.

K. G.

Pályázati felhívás

„A Haltermelők Országos Szövetsége pályázatot hirdet az igazgatói munkakör betöltésére”.

A Szövetség társadalmi-érdekképviseleti szervezet, amely ellátja a Szövetségbe tömörült, halászati tevékenységet folytató magán- és jogi személyek szakmai, gazdasági érdekvédelmét, és különféle szolgáltatásokkal segíti tagjai működését.

Az igazgató a Szövetség választott tisztségviselőjeként, a Szövetség törvényes képviselője, egyben az ügyintéző szervezet vezetője.

Az igazgatót a pályázók közül a közgyűlés választja meg a választás napjától kezdődő öt évre szólóan. Az igazgató díjazását a Szövetség elnöksége határozza meg.

Pályázati követelmények.

- felsőfokú iskolai végzettség,
- 5 éves vezetői gyakorlat,
- büntetlen előélet,
- a feladatok ellátásához szükséges rátermettség, tárgyalóképesség.

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent:

- hosszabb halászati vagy érdekékviseleti gyakorlat,
- idegen nyelv ismerete.

A pályázatnak tartalmaznia kell az elbíráláshoz szükséges adatokat tartalmazó szakmai-vezetői önéletrajzot, valamint a pályázó jövedelemigényét.

A pályázathoz mellékelni kell:

- a felsőfokú végzettséget és az esetleges nyelvvizsgát igazoló okiratok másolatát,
- 3 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatot ajánlott postai küldeményként 2001. évi július hó 31. napjáig kell benyújtani a Szövetség Titkárságán (1126 Budapest, Vöröskő utca 4/b.).

A borítékra kérjük ráírni: „PÁLYÁZAT”.

A pályázatot bizalmasan kezeljük. A jelelőbizottság valamennyi pályázóval személyes megbeszélést folytat, s értékelése eredményéről írásban értesíti a pályázót. A választásra 2001. évi december hó 7. napján kerül sor.

Megújul az Öregpotyka

Végh József László, az Öregpotyka Horgász Egyesület elnöke sokkal inkább a tettek, mint a szavak ember. Miközben rója lépteit az Öreg tó körül, azon gondolkodik, mit lehetne most, azonnal megtenni a fejlesztés érdekében. Májusban például horgászversenyt rendezett, ami inkább volt tavaszköszöntő ünnepség, mintsem egy mindennapos horgászverseny. A fő attrakció ugyanis az volt a halfogás mellett, hogy ki tud finomabb étel főzni a bográcsában. Legalább másfélszázan jelen voltak, s olyan ételek készültek a bográcsokban, mint özpörkölt, vadmalac pörkölt, palóc gulyás. És természetesen a halételek sokasága.

• **Van-e különleges ismertetője a ludány-halászi halászlének?**

– Elsősorban a hal íze az, ami jelentősen megkülönbözteti a többitől. Ez a tó ugyanis igen tiszta, sóder alapon lévő vízről van szó, tehát nem iszaposodott még el. S ennek következtében a halnak tiszta az íze, s nincs semmiféle utóíze, mint amit a tenyésztett halaknál időnként tapasztalunk. Nem véletlen, hogy a környék tavai közül itt állnak sorba az emberek, hogy vegyűk fel őket az egyesület tagjai közé.

• **Mit kell, illetve illik tudni az Öregpotyka Horgász Egyesületről?**

– A taglétszámunk 200 és 220 fő között mozog. Ez az egyesületi létszám, azonban itt van egy 30 hektáros földterület, amelyet, a horgászok közül 166-an megvették, s ame-

lyen két vízfelület található. Ez a 30 hektár osztatlan közös tulajdonba került. A horgászoknak és a tulajdonosoknak néha ütközik, máskor azonosak az érdekeik. Ütközik az érdeke akkor, amikor fejlesztésről beszélünk. A horgász pecázni akar, nem elsődleges érdeke, hogy a tó környéke épüljön, szépüljön, s olyan változások következzenek be, amelyek a vendégek, de az idegenforgalom számára is megnyerő. A tulajdonosoknak pedig az az érdekük, hogy minél több vendég forduljon meg – ő hozza a pénzt! – s ennek a pénznek egy jelentős része pedig visszaforgatódik a tó fejlesztésébe. A bevételből halat veszünk, így több halat lehet fogni, s érdekesebb, izgalmasabb lesz a mi tavunkon horgászni. Három évvel ezelőtt, amikor az ingatlant megvettük, egy ingatlan

hányad 25 ezer forintot ért, ma 250–300 ezret!

• **A vagyonyaropodás a horgászturizmus fejlesztése érdekében történik. Terveik szárnyalóak...**

– Már a múlt évben megpróbáltam összefogni a környék horgászegyesületeit, és egy olyan szövetséget létrehozni az egyesületekkel, amely megteremtheti a horgászturizmus alapjait. Ez abból állt, hogy meghirdettünk egy olyan programot, amely szerint az a horgász, turista, aki egy hetet, vagy hosszabb időt kíván ezen a vidéken eltölteni, azt megteheti. Kulturált szállást, programot tudunk a számára biztosítani, akár úgy, hogy egy tavat, akár 4–5 tavon is horgászhat az itt léte alatt. Másrészt a faluban található egy lovas udvar, tehát a lovaglás is biztosított a vendég számára. A levegő és a környezet igen jó, s isteni szépek a palóc lányok.

• **Hány vendéget tudnak egyszerre fogadni?**

– Most még egy-egy csoportban 15 főnél többet nem tudunk fogadni. De ezek a csoportok hetente váltják egymást.

• **S hogyan alakul a horgászok jövője?**

– Ha a község terveire gondol a szerkesztő úr, akkor azt kell mondanom, hogy az önkormányzat és az egyesület, illetve a tulajdonosi közösség között létrejött egy megállapodás, amely a község idegenforgalmát, turizmusát, a fogadókészséget kívánja teljes körűvé tenni. Ebben a munkában az egyesület is nagy szerepet vállal. Itt van egy Öreg tó nevű vízfelületünk, amely 10–12 hektár, s olyan különle-

Balla Tibor az ideji pontykirály

Gyönyörű környezetben, kellemes napsütésben, ám erős szélben zajlott a június 23-án, Jászkiséren megrendezett első Ponty fesztivál. Borbély Gyula, a jászkiséri tógazdaság tulajdonosa igazán büszke lehet birodalmára, a 180 hektáron elterülő halgazdaságra, mely a haltermelés mellett országos hírű horgász paradicsom is. Nem kis erőfeszítésébe került ez eddig is a vállalkozónak, s az álmok, elképzelések még mindig nem valósultak meg maradéktalanul. A halastavak, horgásztavak mellett kiépültek a kulturált vendégfogadás, vendéglátás alapjai (parkoló, étterem, játszótér, horgászbolt), s hamarosan megkezdí működését a hosszabb időtöltést, itt tartózkodást is biztosító panzió.

Az ezidáig is kedvelt horgászhelyen ez évben első alkalommal, ám a vállalkozó szándékai szerint hagyományteremtő céllal került megrendezésre az első Ponty fesztivál. Az egész napos esemény, reggel nyolc órakor kezdődött a horgászok versengése, délelőtt pedig az ország különböző részéről érkezett haltermelő gazdaságok képviselői halfőző bemutatója, halfőző versenye zajlott.

A 65 horgászversenyre nevező a horgászokra jellemző nyugalommal, kitartással és megszállottsággal próbálkozott az erős széllel szembeszállva az eredményességre. Míg a horgászok a zsákmány reményében

küzdöttek, az érdeklődők, látogatók száma egyre nőtt. Délidőre már csaknem ötszáz vendég mulatta idejét, s ez időre már ínycsiklandozó illatok terjengtek a levegőben. Az öt főzőhelyen különböző ételeket főztek. A főzők közötti versenyben összemérték tudásukat a nagybaracskai Hal Kft. főzői, ők a legendás *Sobri Jóska* féle nagybaracskai halászlét készítették, a nyíregyházi Szabolcsi Halászati Kft. csapata, korhely halászlével indultak, s maga *Borbély Gyula*, aki ugyancsak halászlét főzött saját receptje szerint. Különleges, kevésbé ismert halétel készült a Kőrösi Halász Szövetkezet bográcsában, kapros – gombás halpapi-

kás térsza körettel, s szintén a különlegesek közé sorolható *Borbély Gyuláné* ponty paprikása galuskával.

Az ad-hoc öttagú zsűri – bár hivatalos halfalókból állt – nehéz feladatra vállalkozott, amikor is döntenie kellett, melyik étel is a legjobb. A zsűri értékelését Lévai Ferenc zsűri elnök ismertette a nagyközönséggel, eszerint az étkek jobbnál jobb minősítést kaptak. A zsűri elnök végül is beismerete, hogy a zsűri nemcsak hogy nehéz, de lehetetlen feladatra vállalkozott. Így a véletlenre bízva a döntést, a nagykalapból került kihúzásra a győztes, s Borbély Gyuláné ponty-paprikása kapta a legnagyobb elismerés. A teljesítményért a „nap főzője” megkapta a fődíjat, a 12 személyes, rozsdamentes hal evőeszköz-készletet. A teljességhez tartozik, hogy valamennyi főző 1–1 ajándék csomagot kapott.

A nap fénypontja a horgászverseny ünnepélyes eredményhirdetése volt. Ennek keretében *Csoma Antal*, a Haltermelő Országos Szövetségének elnöke köszöntötte a versenyzőket és a nagyközönséget, valamint méltatta az esemény fontosságát a hazai haltermelés, halfogyasztás növelése szempontjából. Az elnök úr sok ilyen eredményes és jó hangulatú rendezvényt kívánt valamennyiünknek. Borbély Gyula értékelésében elmondta, hogy a 65 versenyző összességében 248 kg pontyot fogott. Az

Cél, a vonzó idegenforgalom

Bevallom, korábban még nem hallottam Ludányhalásziról. Pedig Nógrád megye egyik legszebb környezetében fekvő településről van szó, amely közel van a szlovák határhoz, s szomszédságában tudhatja Hollóköt és Ipolytarnócot, amely falvak a világorökség részei. A ludányhalásziak azt szeretnék, ha ők is nagyobb mértékben bekapcsolódhatnának a megye idegenforgalmi vérkeringésébe. Szigeti László polgármester – a többi között – a horgászturizmus fejlesztésében látja az egyik kitörési pontot.

ges növényvilággal rendelkezik, amely talán egészen ritka növényeket is tartalmaz. A talán szót azért mondom, mert nem vagyunk biológusok, és nekünk a kis növény meghatározóval a kezünkben is nehezen menne a növények azonosítása. A szécsényi mezőgazdasági szakközépiskolával felvettem a kapcsolatot, és az igazgató megígérte, hogy jövőre a biológiai csoport eljön hozzánk, és feltérképezi a tő növényvilágát. Szeretném tudni, milyen kincs van a kezünkben.

• **S készítettek egy SAPARD projektet is. Miről van ebben szó?**

– Tulajdonképpen olyan szerencsés helyzetbe kerültem, hogy a kistérségi SAPARD program összeállítása során létrehozott szakbizottságok egyikébe belekerültem munkatársként. Ez a bizottság éppen az idegenforgalom és a turizmus témakörével foglalkozott. Boldog vagyok, mert nálunk folyt a kistérség legerősebb csoportmunkája. Tizenhat projekt készült, amelyből Ludányhalászi öt projekttel szerepel. Ez azt jelenti, hogy egy lovas program, egy budy building klub, egy kosárlabda pálya, egy faluház, egy pihenőpark és az Öregpotyka HE nagy attrakciója valósulhat meg. A mi nagy tervünk az útépités, a közműfejlesztés a tő környékén. Mintegy tíz millió forintos pályázatról van szó, ami mellé a saját önrészt is hozzá kell adni. Am a horgásztársakban nagy a lelkesedés. Akinek van erő-, munkagépe, szállítóeszköze, az a földmunkát elvégzi, s ez nagy segítség, hiszen ez jelentős költségmegtakarítást hoz.

hajtun

első hat helyezett teljesítménye, egyben díjazása az alábbiak szerint alakult:

1. hely: *Csákó Gyula* (22,7 kg) – 50.000 Ft-os vásárlási utalvány
2. hely: *Balla Tibor* (17,8 kg) – 25.000 Ft-os vásárlási utalvány
3. hely: *Kui Albert* (13,2 kg) – 15.000 Ft-os vásárlási utalvány
4. hely: *Safranka Béla* (9,2 kg) – 10.000 Ft-os vásárlási utalvány
5. hely: *Filó Sándor* (8,9 kg) – 8.000 Ft-os vásárlási utalvány
6. hely: *Bartha Sándor* (8,6 kg) – 5.000 Ft-os vásárlási utalvány

Az első helyen végzett Csákó Gyula aféle műhely titokként elárulta, hogy negyvenötves horgász múlt van mögötte, s igazán eredményesnek azóta mondható, mióta a száraz kukorica-mélyhűtött kukorica – mézes kukorica kombinációjú csalival horgászik pontyra. Am amikor az etető anyagról kérdeztem, csak sokat sejtetően mosolygott. Igazi szencziáció volt a Ponty király választás. A versenyen legnagyobb súlyú, azaz 4,1 kg pontyot kifogó *Balla Tibor* érdemelte ki ezt a megtisztelő címet.

Az eseményről tudósítást készítettek a városi rádió munkatársa és az MTV1 „Kapas van” c. műsor szerkesztői, s bízom benne, hogy jó híret szerzünk a résztvevők valamennyien, így a sajtó képviselői is.

S. V.

• **Polgármester úr, ha jól értesültem, Ön éppen huszonhárom éve ül a polgármesteri, rendszerváltás előtt tanácselnöki székben. Hogyan sikerült ez a ritka mutató?**

– A szavazók jóvoltából, hiszen az ő bizalmuk alapján ülhetek immár 1978 óta – szó szerint – ugyanabban a székben. Az óta ugyanis nem cseréltem le a széket.

• **Kabalából?**

– Valószínűleg, hiszen bizonyos mértékig babonás vagyok. Ha összerogyik alattam, akkor megcsináltatom ezt a patinás bútordarabot.

• **Ezek szerint legalább még egy ciklusban gondolkodik, tervezget...**

– Hát igen.

• **Beszéljünk akkor a faluról. Mi történt ez alatt az időszak alatt?**

– A maga módján és a falvakhoz viszonyítva óriási fejlődésen ment keresztül Ludányhalászi, hiszen most már lassan-lassan minden infrastruktúra jelen van a településen. Még 1978-ban a vízvezeték építettük, akkoriban ugyanis ebben a térségben a 16 település közül csak Szécsényben volt vezetékes víz. Az az igazság, számomra kicsit utópisztikusnak tűnt, hogy a település infrastruktúrája az ezredfordulóra elkészül. Különösen a gáz bevezetésében kételkedtem, de ma már az is itt van.

• **Milyen fejlődést vonzott az infrastruktúra kiépülése?**

– Mi abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy aki Ludányhalásziiban dolgozni akar, az dolgozhat. A munkanélküliségi ráta nálunk elég alacsony, az országos statisztikai adatokat figyelembe véve, a többi településhez viszonyítva. A női munkaerőt lekötő a szociális otthon, hiszen mintegy 130 főt foglalkoztatnak itt, s e mellett egy műanyagüzem is működik, német érdekeltséggel. Amit folyamatosan fejlesztenek, s a profitot nem viszik ki a tulajdonosok. Olyannyira, hogy jelen pillanatban is egy új csarnokot építtek.

• **Mondhatjuk tehát, hogy Ludányhalászi gazdag község?**

– Azt azért nem, hiszen lehetne gazdagabb is. Nálunk végül is a mezőgazdaság adja a legtöbb munkahelyet. S az is biztos, hogy Ludányhalászi termőföldjei messze híresek, sokkal jobb adottságokkal rendelkeznek, mint a környék más települései. Itt az állattenyésztés volt a meghatározó, nyolcezer darab szarvasmarhát tartottak. A termőföldön – ez 2200 hektár – a burgonyatermesz-

tés a meghatározó, s e mellett kukoricát, búzát, árpat is termesztünk. A burgonyatermesztők a holland burgonyával versenyeznek, s a legnagyobb gondot a felvevő piac jelenti. A ludányi ember tavasszal, vetéskor nem tudja, mi lesz ősszel, s évről évre borotva élen táncolnak. Ez persze negatívan befolyásolja a gazdák termelési kedvét.

• **Miért nem szervezik meg a piacot?**

– Azt hiszem, ehhez kicsik vagyunk, s nem tudunk a piacra hatni.

• **Hányan élnek itt a faluban?**

– Ezerhétszázan.

• **A falu nevében szerepel a halász szó. Gondolom a hal, a víz meghatározó az életükben.**

– Olyannyira, hogy a címerünkben – amit most szenteltek fel – is látható a hal, s a kék szín. Ludányhalászi – egy kis lokálpatriotizmussal szólva – az ezer tő faluja. Rendkívül sok kisebb-nagyobb vízfelületünk van, hiszen az Ipoly árterében helyezkedik el a település.

• **Sújtja-e Önöket az ár- és a belvíz?**

– Van, amikor mind a kettő egyszerre, de külön-külön is okoz problémát az ár- és a belvíz. Az árvíz ellen úgy védekezünk, hogy zsilipekkel zárjuk el a víz útját, ugyanakkor ezen a zsilipen távozik a belvíz is, ami a keleti dombokról ér el minket. Időnként, a település közepén találkozik az Ipoly a belvízzel.

• **Ha jól tudom, azokkal a településekkel, amelyeknek a nevében szerepel a halász szó, közös projektet kívánnak indítani.**

– Jól tudja, de ez még gyerekcipőben jár. Még csak az ismerkedésig jutott el az öt polgármester, s a közeljövőben szervezünk egy közös találkozót. Az öt település: Nagyhalászi, Gyöngyöshalászi, Ludányhalászi, Halásztelek és Halászi. A polgármester kollégákkal már megegyeztünk, hogy nyár végén kidolgozzuk, miképpen tudunk gyümölcsöző módon együttműködni.

• **S végül is, mit jelent a halászat a falu életében?**

– Sokat. Amíg olyan segítőtársaim vannak, mint *Végh József László*, az Öregpotyka Horgász Egyesület elnöke, addig optimista vagyok. Aki igazán lokálpatrióta, pedig élete eddigi nagy részét Budapesten töltötte. Miután nyugdíjas lett, visszaköltözött a szülőháza, s azon fáradozik, hogy Ludányhalászi a szűkebb és a tágabb közösség is ismerje meg. A természeti adottságokat szeretném kihasználni, s ez a víz.

H. Gy.

Az édesvízi haltermelés helyzete Európában

A halászati lapok előző számában összefoglalót olvashattak arról, hogyan és miért jött létre az édesvízi haltenyésztés európai értékesítési lehetőségeit vizsgáló herekasztal beszélgetés. Az EU Halászati Főigazgatósága és a FAO EIFAC által szervezett összejövetel az értékesítés és a marketing témák tárgyalásán túl, lehetőséget adott arra is, hogy friss információkat szerezhessünk az európai édesvízi haltermelés helyzetéről.

Bevezető előadásában Courtney Hough az Európai Akvakultúra Szövetség (FEAP) főtitkára a FAO adatai alapján általánosságban vázolta fel az édesvízi haltermelés trendjeit az elmúlt évtizedekben. Adatai szerint az európai édesvízi haltenyésztés 1984-ben 280 000 tonna halat, 713 millió USD értékben termelt, amely így 2,56 USD/kg átlagos halárat ad. Ugyanezek az értékek 1998-ra a következők szerint változtak: 331 000 tonna termék 1001 millió USD értéken, 3,03 USD/kg átlag árral. Összehasonlításként a tengeri akvakultúra 655 000 tonnás termelésről 1 526 000 tonnára nőtt ugyanezen időszak alatt.

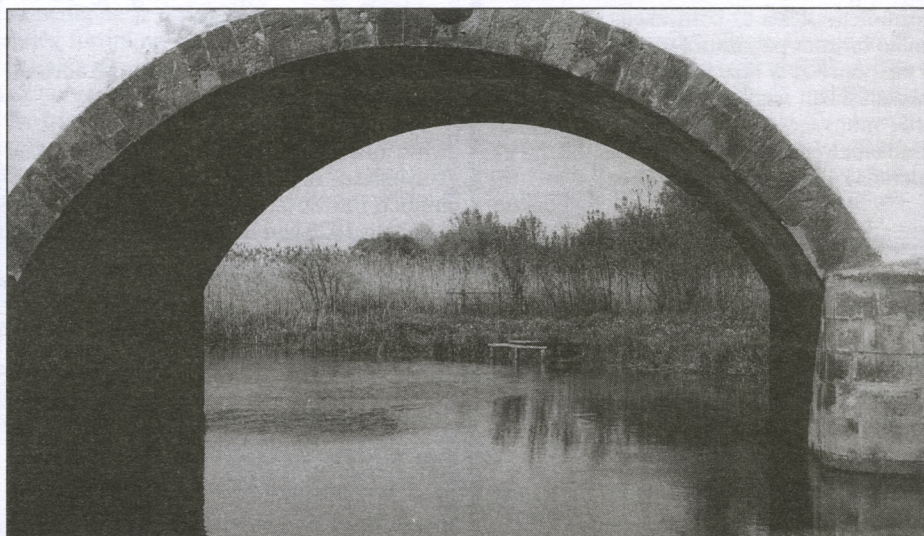
1998-ban az édesvízi akvakultúra 99,9 %-át a haltenyésztés tette ki, amelyen belül a pisztrángfélék termelése a legjelentősebb (68%). A szívárványos pisztráng 221 000

tonnás termelése az európai pisztrángtermelés 98%-át adja a 2 500 tonnás sebes pisztráng termelés mellett. A pontyfélék az összes termelés 26%-át teszik ki 86 000 tonnás mennyiséggel, amely érték 1989-ben még 160 000 tonna volt. E csökkenéssel egyidejűleg az árak nem emelkedtek jelentő-

Ezenkívül azt is kiemelte, hogy a kis családi vállalkozásként üzemelő gazdaságok tőkehiánnyal is küzdenek.

A tanácskozás résztvevői sokat foglalkoztak azzal, hogy az úgynevezett organikus vagy bio-termelési módszerek alkalmazása mennyire jelenthet új alternatívát az édesvízi haltenyésztés számára. Bevezető előadásában Stefan Bergleiter a német Naturland cég képviselője vázolta fel ezen termelési módok lényegét és jelenlegi helyzetét. Kiemelte a tanúsítási és speciális bio-minőségbiztosítási rendszerek fontosságát, amelyek alapját képezik az ilyen termékek előállításának. A főbb kritériumok a haltermelésre is meg lettek már határozva, amelyek többek között a következőket szabályozzák:

- genetikailag módosított szervezeteket sem a termék, sem annak tápláléka nem tartalmazhat
- népesítési sűrűség értékeit
- takarmány összetételét
- kemikáliák alkalmazásának szabályait
- energia felhasználás fenntarthatóságát
- környezeti hatások folyamatos monitorozását

Kitekintés Európára?

Fotó: Turczér György

2000 bogrács halászlé

2001. július 14. (szombat)

Baja, Szentháromság tér és a történelmi belváros

A rendezvény Aranybográcsos támogatója a Haltermelők Országos Szövetsége.

sen. Ugyanezen időszak alatt a pisztrángfélék termelése évente átlagosan 4%-kal növekedett, míg az átlagos árváltozás értéke nulla volt.

A két nagy tömegben tenyésztett csoport mellett az angolna (3%) és az egyéb halak (3%) adták az európai édesvízi haltermelés növekedését. Az angolna termelése évente átlagosan 11,7%-al növekedve érte el 1998-ra a 9000 tonnás értéket, de e faj esetében pont a statisztikában nem szereplő 2000-es év okozott tragikus árzuhanást, amely valószínűleg a termelési volumen növekedését is megállítja. A piaci helyzet mellett az intenzív rendszerek tenyészanyagát biztosító üvegangolna fogások drámai csökkenése is gátolja a további növekedést.

A termelés korlátozó tényezői között említette az előadó, a klimatikus változásokat és a vízért, mint erőforrásért folyó versenyt.

Ezeket az elveket számos tanúsító szervezet foglalta bele haltenyésztésre vonatkozó standardjaiba, de például pontyra vonatkozóan csak az ERNTE (osztrák), BIOLAND és NATURLAND (mindkettő német) cégek rendelkeznek leírással. A termelés volumenének nagy részét, 4000 tonnát az ír és skót termelők bio-lazac termelése adja, melyet főként Németországban, Ausztriában, a Benelux államokban és Franciaországban értékesítenek. Évente 100–200 tonna organikus pisztráng mellett 200–400 tonna bio előírások szerint termelt pontyot is előállítanak főleg németországi termelők, amelyeket a helyi piacokon értékesítenek. A termelés az elmúlt években megkétszereződött, sőt egyes esetekben háromszorozódott és a piac folyamatos igényei miatt a termelés további növekedését is várja az előadó.

bt